

**EUROOPA LIIDU
NÕUKOGU**

**Brüssel, 25. juuni 2012
(OR. en)**

11855/12

**COHOM 163
PESC 822
COSDP 546
FREMP 100
INF 110
JAI 476
RELEX 603**

MENETLUSE TULEMUS

Saatja: Peasekretariaat

Kuupäev: 25. juuni 2012

Eelmise 11417/12

dokumendi nr:

Teema: Inimõigused ja demokraatia: ELi strateegiline raamistik ja ELi tegevuskava

---

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele pakett, mis koosneb nõukogu järeldustest inimõiguste ja demokraatia kohta (I LISA), ELi inimõiguste ja demokraatia strateegilisest raamistikust (II LISA) ja ELi inimõiguste ja demokraatia tegevuskavast (III LISA), nõukogu poolt 25. juunil 2012 vastu võetud kujul.

Nõukogu järeldused inimõiguste ja demokraatia kohta

1. Rõhutades ELi otsusekindlust edendada inimõigusi ja demokraatiat kogu maailmas, võtab nõukogu täna vastu ELi inimõiguste ja demokraatia strateegilise raamistiku, et juhtida ELi tegevust tulevastel aastatel. Nõukogu võtab samuti vastu inimõiguste ja demokraatia tegevuskava, millega rakendatakse strateegilist raamistikku.
2. Nõukogu rõhutab ELi inimõiguste eriesindaja olulist rolli ELi inimõigustealase poliitika tõhususe ja nähtavuse suurendamisel ning loodab eriesindaja kiiresti ametisse nimetada.
3. Nõukogu on pühendunud tihedale koostööle Euroopa Parlamendi ja Euroopa Komisjoniga ning tõelisele partnerlusele kodanikuühiskonnaga.
4. EL on pühendunud partnerite, mitmepoolsete foorumite ja rahvusvaheliste organisatsioonidega koos töötamisele inimõiguste ja demokraatia valdkonnas.

ELi inimõiguste ja demokraatia strateegiline raamistik

Inimõigused kõigis ELi poliitikavaldkondades

Euroopa Liit on rajatud ühisele tahtele edendada rahu ja stabiilsust ning ehitada üles inimõigustele, demokraatiale ja õigusriigi põhimõttele tuginev maailm. Euroopa Liit lähtub nendest põhimõtetest kõigis oma sise- ja välispoliitika aspektides.

Inimõigused on üldkohaldatavad õigusnormid. Demokraatia poole püüeldakse kõikjal. Kogu maailmas nõuavad inimesed, et nad saaksid elada vabalt, väärikalt ja turvaliselt ning avatud ja demokraatlikes ühiskondades, kus peetakse kinni inimõigustest ja õigusriigi põhimõttest. Kestev rahu, areng ja õitseng on võimalikud ainult siis, kui austatakse inimõigusi, demokraatiat ja õigusriigi põhimõtet.

Ent inimõiguste ja demokraatia austamist ei saa võtta enesestmõistetavana. Nende üleüldises loomus kaheldakse kultuuriliste erinevuste tõttu. Tänapäevane info- ja kommunikatsioonitehnoloogia hõlbustab teabe vaba liikumist inimeste vahel, kuid samas on see ka massiliselt suurendanud autoritaarsete riikide sunnivõimu.

EL on nendest probleemidest teadlik ja kindlalt otsustanud suurendada oma jõupingutusi selle tagamiseks, et inimõigused kehtiksid kõigi jaoks. EL toetab jätkuvalt täie jõuga maailmas vabaduse, demokraatia ja inimõiguste kaitsjaid.

Inimõiguste universaalsuse propageerimine

EL kinnitab taas oma pühendumist kõigi inimõiguste edendamisele ja kaitsmisele, olgu need siis kodaniku-, poliitilised, majanduslikud, sotsiaalsed või kultuurilised õigused. EL kutsub kõiki riike üles rakendama inimõiguste ülddeklaratsiooni sätteid ning ratifitseerima ja rakendama inimõigusi käsitlevaid olulisemaid rahvusvahelisi lepinguid, kaasa arvatud töötajate õigusi käsitlevaid peamisi konventsioone ning samuti piirkondlikke inimõigustealaseid dokumente. EL astub välja mis tahes katse vastu kahjustada inimõiguste universaalsuse põhimõttest kinnipidamist.

Euroopa Komisjoni ja ELi välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ühisteatis „*Inimõiguste ja demokraatia tulemuslikum edendamine välistegevuse raames*”, milles antakse ülevaade senise poliitika mõjust ja tehakse ettepanekuid valdkondade kohta, milles meetmeid võtta, on tervitav panus ELi inimõiguste strateegia väljatöötamisse, et edendada neid eesmärke liidu välistegevuse kaudu.

Järjekindlate eesmärkide poole püüdmine

Euroopa Liidu lepingu artiklis 21 leiab veel kord kinnitust ELi kindel soov edendada inimõigusi ja demokraatiat kogu oma välistegevusega. ELi põhiõiguste harta õiguslik jõustumine ja ELi poolt Euroopa Inimõiguste Kohtu pädevuse aktsepteerimine Euroopa inimõiguste konventsiooniga ühinemise kaudu toonitavad ELi pühendumust inimõigustele kõigis tegevusvaldkondades. EL ja selle liikmesriigid on oma territooriumi piirides pühendunud inimõiguste austamises eeskujuna näitamisele. Väljaspool oma piire on ELi ja selle liikmesriikide ühiseks ülesandeks inimõiguste ja demokraatia edendamine ning nende kaitseks sõna võtmine.

EL püüab ära hoida inimõiguste rikkumisi kogu maailmas ja seal, kus neid rikutakse, tagada ohvritele õigusemõistmine ja õiguskaitse ning süüdlaste vastutuselevõtmine. Selleks hoogustab EL oma jõupingutusi inimõiguste, demokraatia ja õigusriigi põhimõtte edendamisel kõigis oma välistegevuse aspektides. EL suurendab oma suutlikkust võimalikke inimõiguste rikkumisi kaasa toovate kriiside suhtes varajase hoiatamise ja nende vältimise valdkonnas ning tugevdab seonduvaid mehhanisme. EL süvendab oma koostööd partnerriikide, rahvusvaheliste organisatsioonide ja kodanikuühiskonnaga ning loob uusi partnerlusi, et kohanduda muutuvate oludega. EL tugevdab demokraatia toetamiseks tööd partneritega kogu maailmas, eelkõige ehtsate ja usaldusväärsete valimisprotsesside väljatöötamiseks ning kodanike teenistuses olevate esindavate ja läbipaistvate demokraatlike institutsioonide ülesehitamiseks.

Inimõigused kõigis ELi välispoliitika valdkondades

EL edendab inimõigusi eranditult kõigis oma välispoliitika valdkondades. EL peab inimõiguste edendamist silmas kaubanduse, investeringute, tehnoloogia ja telekommunikatsiooni, interneti, energeetika, keskkonna, ettevõtte sotsiaalse vastutuse ja arengu valdkonna poliitikas, ühises julgeoleku- ja kaitsepoliitikas, samuti tööhõive ja sotsiaalpoliitika ning vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala välismõõtme puhul, sealhulgas terrorismivastase võitluse poliitikas. Arengukoostöö vallas kasutatakse inimõigustele põhinevat lähenemisviisi tagamaks, et EL suurendaks oma jõupingutusi partnerriikide abistamisel nende ülesandes täita oma rahvusvahelisi inimõigustealaseid kohustusi.

ELi inimõigustealaste prioriteetide elluviimine

EL edendab jätkuvalt sõna-, mõtte-, ühinemis- ja kogunemisvabadust, nii veebikeskkonnas kui ka väljaspool seda; demokraatia ei saa ilma nende õigusteta eksisteerida. EL edendab usu- ja veendumusvabadust ning vabadust võidelda diskrimineerimise vastu kõigis selle avaldumisvormides, võideldes rassi, etnilise päritolu, vanuse, soo või seksuaalse sättumuse alusel diskrimineerimise vastu ning toetades laste, vähemuste, põlisrahvaste, pagulaste, migrantide ja puudega inimeste õigusi. EL jätkab naiste õiguste ja nende rolli suurendamise nimel tegutsemist kõigis kontekstides, võideldes diskrimineerivate õigusnormide, soopõhise vägivalga ja marginaliseerimise vastu. EL suurendab oma jõupingutusi majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste õiguste edendamisel ja põhiteenustele üleüldise ja mittediskrimineeriva juurdepääsu tagamisel, pöörates eritähelepanu vaestele ja haavatavatele ühiskonnarühmadele. EL innustab järgima ÜRO äritegevuse ja inimõiguste juhtpõhimõtteid ning aitab sellele kaasa.

Surmanuhtlus ja piinamine on tõsised inimõiguste ja inimväärikuse rikkumised. Julgustatuna hoogustuvast ülemaailmsest surmanuhtluse kaotamise tendentsist, jätkab EL oma pikaajalist tööd surmanuhtluse kaotamise nimel. EL jätkab aktiivset võitlust piinamise ning julma, ebainimliku ja alandava kohtlemise vastu.

Õiglane ja erapooletu õigusemõistmine on inimõiguste kaitsmise seisukohast väga oluline. EL tõhustab oma tööd, et edendada õigust õiglasele kohtumõistmisele ja võrdsust seaduse ees. EL toetab jätkuvalt rahvusvahelise humanitaarõiguse järgimist, samuti võitleb ta aktiivselt selle eest, et rahvusvahelisele üldsusele muret valmistavad rasked kuriteod, sealhulgas relvastatud konfliktiga seonduvalt toime pandud seksuaalvägivald ei jääks karistamata, toetades muu hulgas Rahvusvahelist Kriminaalkohut.

Sõakad inimesed, kes võitlevad kogu maailmas inimõiguste eest, satuvad sageli rõhumise ja sunnimeetmete sihtmärgiks; EL tugevdab oma poliitilist ja rahalist toetust inimõiguste kaitsjatele ning suurendab oma jõupingutusi igasuguste surveabinõude vastu võitlemisel. Aktiivsel ja sõltumatul kodanikuühiskonnal on demokraatia toimimise ja inimõiguste järgimise seisukohast oluline roll; kodanikuühiskonna mõjus kaasamine on eduka inimõiguste poliitika nurgakiviks. EL peab väga tähtsaks oma regulaarset dialoogi kodanikuühiskonnaga nii ELis kui ka mujal maailmas ning talle teevad tõsist muret mõne riigi püüded piirata kodanikuühiskonna sõltumatust. EL kui kodanikuühiskonna juhtiv rahastaja jätkab inimõiguste kaitsjate toetamist demokraatia ja inimõiguste Euroopa rahastamisvahendi kaudu ning muudab rahastamisoperatsioonid paindlikumaks ja suurendab nende ligipääsu.

Kahepoolsete partneritega töötamine

Inimõigused on ELi jaoks keskne teema ELi ja kolmandate riikide, kaasa arvatud ELi strateegiliste partnerite vahelistes suhetes. Kui ühest küljest tugineb ELi inimõigustealane poliitika üleüldistele normidele, siis teisest küljest on see hoolikalt kavandatud iga riigi olukorra põhjal, töötades eelkõige välja riigipõhised inimõigustealased strateegiad. ELi eesmärgiks jääb alati konstruktiivne koostöö kolmandate riikidega, sellest lähtuvalt süvendab EL jätkuvalt partnerriikidega peetavaid dialooge ja konsultatsioone inimõiguste valdkonnas ning võtab sihiks tagada, et need dialoogid viiks tulemusteni. EL tõstatab aktiivselt inimõigustega seotud küsimusi igal asjakohasel viisil peetava kahepoolse dialoogi käigus, kaasa arvatud kõige kõrgemal tasandil. EL teeb samuti partnerriikidega koostööd selleks, et kindlaks määrata valdkonnad, milles saaks kasutada ELi piirkondlikke rahastamisvahendeid, et toetada projekte, mille eesmärk on inimõiguste, kaasa arvatud inimõigustealase hariduse ja koolituse toetamine. Inimõiguste rikkumiste esinemise korral kasutab EL kõiki oma käsutuses olevaid vahendeid, sealhulgas sanktsioone või hukkamõistmist. EL suurendab oma jõupingutusi selleks, et kasutada parimal võimalikul viisil ära kolmandate riikidega sõlmitud poliitilistesse raamlepingutesse lisatud inimõiguste klauslit. Euroopa naabruspoliitikaga hõlmatud riikides on EL võtnud endale kindla kohustuse toetada kohalikul tasandil juhitava poliitilise reformi terviklikku tegevuskava, milles demokraatia ja inimõigused on kesksel kohal, sealhulgas kooskõlas „rohkem rohkema eest” põhimõttega. Inimõigused on edaspidigi ELi laienemispoliitika keskmes.

Mitmepoolsete institutsioonide kaudu tehtav töö

EL on jätkuvalt pühendunud tugevale mitmepoolsele inimõigusi käsitlevale süsteemile, mille abil saab jälgida erapooletult inimõigustealaste normide täitmist ja panna kõiki riike aru andma. EL seisab visalt mis tahes katsete vastu seada kahtluse alla inimõiguste üleüldine järgimine ja võtab ka edaspidi inimõiguste rikkumiste korral sõna ÜRO Peaassambleel, ÜRO inimõiguste nõukogus ja Rahvusvahelises Tööorganisatsioonis. ÜRO inimõiguste ülemvoliniku büroo, samuti lepingute järelevalve organite ja erimenetluste sõltumatus ja mõjus on väga olulised. EL toonitab, et ÜRO inimõiguste nõukogul on juhtiv roll inimõiguste rikkumise kiireloomuliste juhtumite käsitlemisel, ja toetab aktiivselt nõukogu tõhusat toimimist; EL on valmis tegema selle nimel koostööd kõigi piirkondade riikidega. EL kutsub kõiki inimõiguste nõukogu liikmeid üles järgima kõige rangemaid inimõigustealaseid norme ja täitma enne valimisi antud lubadusi. EL ja selle liikmesriigid tervitavad üldiste korrapärase läbivaatamise juurutamist ning on pühendunud tõstma kõigis kahepoolsetes suhetes kolmandate riikidega esile läbivaatamise raames antud ja aktsepteeritud soovitusi, samuti lepingute järelevalve organite ja ÜRO erimenetluste soovitusi; liikmesriigid on samavõrd kindlalt pühendunud selliste soovitude täitmise tagamisele oma riigi piirides. EL pöörab eelseisvates üldiste korrapärase läbivaatamise voorudes suurt tähelepanu sellele, mil määral kolmandad riigid täidavad läbivaatamise raames võetud kohustusi, ja püüab toetada nende elluviimist.

EL on ka edaspidi seotud hindamatu tööga, mida Euroopa Nõukogu ja OSCE teevad inimõiguste valdkonnas. Tema partneriteks on piirkondlikud ja muud organisatsioonid, nagu Aafrika Liit, ASEAN, SAARC, Ameerika Riikide Organisatsioon, Araabia Riikide Liiga, Islami Koostöö Organisatsioon ja Vaikse ookeani saarte foorum, kellega tehakse koostööd, et õhutada piirkondlike inimõigustealaste mehhanismide koondamist.

ELi koos töötamine

Euroopa Parlamendi demokraatlik mandaat annab talle erilise pädevuse ja asjatundlikkuse inimõiguste küsimuses. Parlamendil on juba praeguseks juhtiv roll inimõiguste edendamises, eelkõige resolutsioonide vastuvõtmise kaudu. On tähtis, et Euroopa Parlament, nõukogu, liikmesriigid, Euroopa Komisjon ja Euroopa välisteenistus pühenduksid oma spetsiifilisi institutsionaalseid rolle arvestades isegi veel tihedamale koostööle, et saavutada nende ühiseks eesmärgiks olev inimõiguste austamise parandamine.

ELI INIMÕIGUSTE JA DEMOKRAATIA TEGEVUSKAVA

Käesoleva tegevuskava eesmärk on rakendada ELi inimõiguste ja demokraatia strateegilist raamistikku ning teha seda piisava pa indlikkusega, et olla võimeline reageerima uutele väljakutsetele, kui need esile kerkivad. Tegevuskava tugineb välistegevuses praegu kohaldatavale ELi inimõiguste- ja demokraatiaalasele poliitikale,¹ nimelt ELi suunistele, töö vahenditele ja muudele kokkulepitud seisukohtadele ning mitmesugustele rahastamisvahenditele, eelkõige demokraatia ja inimõiguste Euroopa rahastamisvahendile.

Loetletud meetmete rakendamise eest vastutab kõrge esindaja Euroopa välisteenistuse toel ning komisjon, nõukogu ja liikmesriigid oma pädevuse piires, nagu on kindlaks määratud Euroopa Liidu lepingus.² ELi inimõiguste eriesindaja aitab kaasa tegevuskava rakendamisele vastavalt oma volitustele. Tegevuskava hõlmab 31. detsembrini 2014 kestvat perioodi.

---

¹ Ilma et see piiraks kandidaatriike ja potentsiaalseid kandidaatriike puudutavaid ELi laienemispoliitika kohaseid kokkuleppeid.

² Otsused käesoleva tegevuskava rakendamiseks võetavate konkreetsete meetmete kohta tehakse kooskõlas aluslepinguga. Tegevuskava ei mõjuta pädevuste jaotust ELi ja selle liikmesriikide vahel ning seda tõlgendatakse aluslepingutele lisatud deklaratsiooni 13 kohaselt.

Tulemus	Meede	Ajastus	Vastutus
I. Inimõigused ja demokraatia kõigis ELi poliitikavaldkondades			
1. Inimõiguste teema käsitlemine kõigis mõjuhinnangutes	Käsitleda inimõiguste teemat mõjuhinnangus, kui ja sellal kui seda teostatakse seadusandlike ja muude ettepanekute, rakendusmeetmete ja kaubanduslepingute puhul, millel on märkimisväärne majanduslik, sotsiaalne ja keskkonnamõju või millega määratletakse edasine poliitika.	Pidev	Komisjon
2. Reaalne partnerlus kodanikuühiskonnaga, kaasa arvatud kohalikul tasandil	(a) ELi delegatsioonide juhid, ELi liikmesriikide esinduste juhid, tsiviilmissioonide juhid ja operatsioonide ülemad teevad tihedat koostööd inimõiguste valdkonnas tegutsevate valitsusväliste organisatsioonidega nende lähetusriikides.	Pidev	Euroopa välisteenistus Komisjon Liikmesriigid
	(b) Tagada tõhus toetus kodanikuühiskonna organisatsioonidele, kaasa arvatud kodanikuühiskonna rahastamisvahendi, demokraatia ja inimõiguste Euroopa rahastamisvahendi ning muude asjakohaste programmide ja vahendite kaudu.	Pidev	Komisjon
	(c) Tihendada kodanikuühiskonnaga peetavaid konsultatsioone, eelkõige inimõigusi käsitlevate poliitikaalgatuste ja dialoogidega seoses; teha kodanikuühiskonnaga täielikku koostööd ELi ja valitsusväliste organisatsioonide iga-aastastel foorumitel.	Pidev	Euroopa välisteenistus Komisjon
3. Rakendamise korrapärane hindamine	Esitada maailmas inimõiguste ja demokraatia olukorda käsitlevas aastaaruandes tulemused selle kohta, mil määral EL on täitnud oma inimõiguste strateegia kohaseid eesmärke.	Iga-aastane	Euroopa välisteenistus

II. Inimõiguste universaalsuse propageerimine			
4. Üldine inimõigustest kinnipidamine	(a) Hoogustada inimõigusi käsitlevate olulisemate rahvusvaheliste lepingute, sealhulgas inimõigusi käsitlevate piirkondlike dokumentide ratifitseerimise ja tõhusa elluviimise propageerimist.	Pidev	Euroopa välisteenistus Komisjon Liikmesriigid
	(b) Innustada kolmandaid riike tegema täielikku koostööd inimõiguste küsimusega tegelevate ÜRO eriraportöörade ja sõltumatute ekspertidega, muu hulgas alaliste kutsete väljaandmise ja selliste ekspertide vastuvõtmise teel.	Pidev	Euroopa välisteenistus Komisjon Liikmesriigid
5. Inimõiguste ja demokraatia kultuur ELi välistegevuses	(a) Anda inimõiguste ja demokraatia alast koolitust kõigile Euroopa välisteenistuse, komisjoni, ELi delegatsioonide, ÜJKP missioonide ja operatsioonide töötajatele.	Pidev	Euroopa välisteenistus Komisjon
	(b) Viia lõpule ELi delegatsioonide ning ÜJKP missioonide ja operatsioonide juures olevate inimõiguste ja demokraatia teabekeskuste võrgustiku loomine.	2013. aasta lõpp	Euroopa välisteenistus Komisjon
	(c) Laiendada tava töötada inimõiguste küsimustega vastavates töörühmades, mis on moodustatud kohalikul tasandil ELi delegatsioonide ja liikmesriikide saatkondade juures.	Pidev	Euroopa välisteenistus Liikmesriigid

III. Järjekindlate poliitika-eesmärkide poole püüdlemine			
6. Tõhus toetus demokraatialle	(a) Võtta vastu demokraatiat käsitlevad aruanded ja tegevuskavad esimese ringi katseriikide kohta, mis on kindlaks määratud nõukogu 2010. aasta detsembri järeldustes.	2012. aasta lõpp	Euroopa välisteenistus ELi delegatsioonid
	(b) Määrata kindlaks katseriikide teine ring, tuginedes esimeste riikide põhjal saadud kogemustele ja säilitades samas geograafilise tasakaalu eri piirkondade vahel.	2013. aasta algus	Nõukogu Euroopa välisteenistus Komisjon
	(c) Katseriikide projekti tulemuste põhjal töötada välja ELi ühised kõikehõlmavad demokraatia toetamise kavad ja programmid kolmandate riikide jaoks, kus EL tegutseb aktiivselt demokraatia toetamise nimel.	2014. aasta algus	Euroopa välisteenistus Komisjon
	(d) Süstematiseerida valimiste ELi vaatlusmissioonide tegevuse ja nende aruannetega seotud järelmeetmed kogu valimistsükli toetuseks ning tagada nende soovitude tõhus elluviimine; teha sama teiste valimisvaatlusorganite (nt OSCE/ODIHR) aruannete puhul.	2012. aasta lõpp	Nõukogu Euroopa välisteenistus Komisjon Liikmesriigid

7. ELi Nõukogu alaline suutlikkus inimõiguste ja demokraatia küsimustes	(a) COHOMi alaline paiknemine Brüsselis.	2012. aasta lõpp	Nõukogu Euroopa välisteenistus
	(b) Arendada edasi töökoormuse jagamise korraldust, et kasutada parimal võimalikul viisil ära liikmesriikide suutlikkust ja asjatundlikkust ELi inimõigustealase poliitika elluviimisel.	2013. aasta algus	Liikmesriigid
8. Sidusam poliitika	(a) Suurendada koostööd nõukogu põhiõiguste töörühma (FREMP) ja inimõiguste töörühma (COHOM) vahel, et pöörata tähelepanu ELi inimõigustealase välis- ja sisepoliitika sidususele ja järjepidevusele.	Pidev	Nõukogu
	(b) Korraldada liikmesriikide vahel regulaarseid arvamuste vahetusi inimõigustealaste lepingute rakendamise parima tava kohta.	Iga-aastane	Euroopa välisteenistus Liikmesriigid
	(c) Tagada, et ELi poliitikadokumendid sisaldaksid ajakohaseid viiteid ÜRO ja Euroopa Nõukogu asjaomastele inimõigusi käsitlevatele vahenditele, samuti ELi põhiõiguste hartale.	Pidev	Euroopa välisteenistus Komisjon

9. Majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste õiguste austamine	(a) Aidata kaasa majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste õigustega seotud tegevuse kavandamisele, eritähelpanuga ÜRO inimõiguste nõukogule ja tihedas koostöös ÜRO eriraportööridega, kes tegelevad vastavate õiguste valdkonnas.	2013. aasta keskpaik	Liikmesriigid, Euroopa välisteenistus, komisjon
	(b) Käsitleda konkreetseid majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste õigustega seotud küsimusi kolmandate riikidega peetavates dialoogides.	Pidev	Euroopa välisteenistus Komisjon
IV. Inimõigused kõigis ELi välispoliitika valdkondades			
10. Arengukoostöö vallas õiguste põhise lähenemisviisi kujundamine	(a) Töötada välja vahendid, millega arengukoostöö vallas liikuda õiguste põhise lähenemisviisi suunas, eesmärgiga integreerida inimõiguste põhimõtted ELi arenguvaldkonna tegevusse nii peakorteris kui ka kohapeal, et sünkroniseerida inimõigusi ja arengukoostööd käsitlevad tegevused.	2013	Komisjon Euroopa välisteenistus Liikmesriigid
	(b) Muuta inimõiguste hindamine üheks põhiosaks ELi riigiabimeetmete, eelkõige eelarvetoetuse üle otsustamisel.	2013	Komisjon Euroopa välisteenistus
	(c) Lisada inimõiguste küsimus ELi ülemaailmse arengu poliitikasse ja muude käsitletavate ülemaailmsete teemade hulka, eelkõige aastatuhande arengueesmärkide järgsesse tegevusse.	Pidev	Komisjon Euroopa välisteenistus Liikmesriigid

11. Inimõiguste edendamine kaubanduse abil	(a) Töötada välja abi meetoodika seoses kaubandus- ja/või investeerimislepingute algatamise või sõlmimisega, mille puhul võetakse arvesse inimõiguste olukorda kolmandates riikides.	2014	Euroopa välisteenistus Komisjon Nõukogu
	(b) Tugevdada inimõigustealaseid (või poliitilisi) dialooge vabakaubanduslepingute partneritega, et julgustada inimõiguste (sealhulgas põhiliste tööstandardite) kaitsmist ja edendamist ning kohaldada tugevdatud GSP+ seiremehhanismi.	Pidev	Euroopa välisteenistus Komisjon (GSP+ alusel soodustusi saavate riikide puhul)
	(c) Tagada, et ELi investeerimispoliitikas võetakse arvesse liidu välistegevuse põhimõtteid ja eesmärke, kaasa arvatud inimõigustega seoses.	2013	Euroopa välisteenistus Komisjon Nõukogu
	(d) Tõhusama rakendamise tagamiseks vaadata läbi määrus 1236/2005, mis käsitleb kauplemist teatavate kaupadega, mida on võimalik kasutada surmanuhtluse täideviimiseks või piinamiseks.	2013	Komisjon Nõukogu
	(e) Tagada, et nõukogu ühise seisukoha 2008/944/ÜVJP (relvaekspordi kohta) käimasoleval läbivaatamisel võetakse arvesse inimõigusi ja rahvusvahelist humanitaarõigust.	2013	Euroopa välisteenistus Liikmesriigid
	(f) Töötada selle nimel, et kindlad inimõiguste kriteeriumid lisataks rahvusvahelisse relvakaubanduslepingusse.	Pidev	Liikmesriigid Euroopa välisteenistus Komisjon

12. Inimõiguste arvessevõtmine konfliktide vältimise ja kriisiohje alases tegevuses	(a) Lisada inimõiguste rikkumised varajase hoiatamise maatriksi indikaatorite hulka ELi varajase hoiatamise süsteemi väljatöötamisel.	Pidev	Euroopa välisteenistus
	(b) Lisada inimõigused, laste kaitse, sooline võrdõiguslikkus ja vajadusel rahvusvaheline humanitaarõigus süstemaatiliselt ELi missioonide ja operatsioonide volituste hulka ning nende võrdlusalustesse, planeerimisse ja hindamisse.	2014. aasta lõpp	Nõukogu
	(c) Viia ellu naised, rahu ja julgeolekut käsitlevate ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonide 1325 ja 1820 rakendamise suhtes võetud ELi terviklikku lähenemisviisi, eelkõige tagades naiste võrdse osalemise rahu ja julgeoleku säilitamisel, sealhulgas konfliktijärgses ülesehitustöös.	2013	Euroopa välisteenistus ELi eriesindajad ÜJKP missioonid Komisjon
	(d) Luua vastutusmehhanism, et käsitleda võimalikke tegevusjuhendi rikkumisi operatsiooni või missiooni isikkoosseisu poolt.	2013. aasta keskpaik	Euroopa välisteenistus Nõukogu Komisjon

13. Inimõiguste arvessevõtmine terrorismivastases võitluses	(a) Koostada tegevussuunised tagamaks, et inimõigusi ja, kus kohaldatav, rahvusvahelist humanitaarõigust võetakse arvesse kolmandates riikides elluviidavate terrorismivastase võitluse abiprojektide kavandamisel ja rakendamisel, eelkõige ettenähtud menetlusnõuete täitmisel (süütuse presumpatsioon, õiglane kohtumõistmine, õigus kaitsele).	2014	Euroopa välisteenistus Terrorismivastase võitluse koordinaator Komisjon Liikmesriigid
	(b) Tagada, et inimõiguste küsimusi tõstatatakse igas vormis peetavates terrorismivastase võitluse dialoogides kolmandate riikidega.	Pidev	Euroopa välisteenistus Terrorismivastase võitluse koordinaator Komisjon
14. Selle tagamine, et vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala välismõõtmega seotud tegevuses lähtutakse inimõigustest	(a) Koostada esmatähtsate riikide ja piirkondade loetelu tulevaste partnerluste loomiseks inimkaubanduse vastases võitluses.	2012	Komisjon Inimkaubanduse vastase võitluse koordinaator Euroopa välisteenistus
	(b) Anda asjakohast haridust ja koolitust diplomaatilistele ja konsulaartöötajatele, et need oleksid võimelised tuvastama juhtumeid, kus kahtlustatakse inimkaubandust, ja nende juhtumitega tegelema.	Pidev	Liikmesriigid Euroopa välisteenistus
	(c) Tagada, et inimõiguste küsimusi (kaasa arvatud naiste võimalus kasutada oma inimõigusi) võetakse arvesse vabaduse, turvalisuse ja õiguse allkomiteedes, mis on moodustatud tööks kolmandate riikidega.	Pidev	Komisjon Euroopa välisteenistus

	(d) Kooskõlas teatisega „Rännet ja liikuvust käsitlev ELi üldine lähenemisviis” töötada välja komisjoni ja Euroopa välisteenistuse ühine raamistik, milles tõstatada suhetes kolmandate riikidega migrantide kodakondsusetust ja meelevaldset kinnipidamist puudutavaid küsimusi.	2014	Komisjon Euroopa välisteenistus
15. Inimõiguste edendamise tagamine tööhõive- ja sotsiaalpoliitika välismõõtmes	Propageerida ILO nelja põhilise tööstandardi (lapstööjõu keelustamine, sunnitöö keelustamine, mittediskrimineerimine ning kollektiivläbirääkimiste ja ühinemisvabadus) üleüldist ratifitseerimist ja rakendamist.	Pidev	Euroopa välisteenistus Liikmesriigid Komisjon
V. ELi inimõigustealaste prioriteetide elluviimine			
16. Surmanuhtluse kaotamine	(a) Teha aktiivselt lobitööd seoses ÜRO Peaassamblee resolutsiooniga 67 surmanuhtluse moratooriumi kohta, et suurendada riikide toetust resolutsioonile, arendades samas edasi algatuse sisu.	2012. aasta lõpp	Euroopa välisteenistus Liikmesriigid
	(b) Teha surmanuhtlusealaseid sihipäraseid kampaaniaid ja tõhustada dialoogi pidamist surmanuhtlust kohaldavate riikidega.	2013–2014	Euroopa välisteenistus Liikmesriigid
	(c) Tagada ELi panus 2013. aastal toimival surmanuhtluse vastasel maailmakongressil.	Juuni 2013	Euroopa välisteenistus Liikmesriigid

17. Piinamise ning muu julma, ebainimliku ja inimväärikut alandava kohtlemise või karistamise likvideerimine	(a) Toetada ja rakendada aktiivselt ning pidevalt ÜRO ja Euroopa Nõukogu piinamisvastaseid jõupingutusi, sealhulgas toetada piinamisvastase võitlusega tegelevat ÜRO eriraportööri, ÜRO Vabatahtlikku Fondi Piinamisohvrite Toetamiseks, ÜRO inimõiguste ülemvoliniku bürood, ÜRO piinamisvastast komiteed, ÜRO piinamise tõkestamise allkomiteed ja Euroopa Nõukogu piinamise tõkestamise komiteed.	Pidev	Euroopa välisteenistus Liikmesriigid
	(b) Propageerida piinamisvastase konventsiooni ja selle fakultatiivprotokollide ratifitseerimist ja tõhusat rakendamist, rõhutades sõltumatute ja tõhusate riiklike tõkestamismehhanismide rolli.	Pidev	Liikmesriigid Euroopa välisteenistus
	(c) Integreerida piinamise tõkestamise meetmed kõigisse vabaduse, turvalisuse ja õigusega seotud tegevustesse, kaasa arvatud nendes, mis on seotud õiguskaitsega.	Pidev	Liikmesriigid Komisjon
18. Tõhus toetus inimõiguste kaitsjatele	(a) Töötada välja ja rakendada vabatahtlik algatus, millega hõlbustatakse ohus olevatele inimõiguste kaitsjatele ajutise varjupaiga andmist.	2013. aasta keskpaik	Euroopa välisteenistus Liikmesriigid Komisjon
	(b) Parandada inimõiguste kaitsjate juurdepääsu ÜRO ja piirkondlikele inimõiguste kaitsmise mehhanismidele ja käsitleda neid mehhanisme kasutavate inimõiguste kaitsjate vastu võetavate surveabinõude küsimust.	Pidev	Euroopa välisteenistus Liikmesriigid Komisjon
	(c) Avaldada kõigi ELi missioonide inimõiguste teabeskuste, samuti inimõiguste kaitsjatega tegelevate ELi kontaktametnike kontaktandmed Euroopa välisteenistuse ja ELi delegatsioonide veebilehtedel.	2012. aasta lõpp	Euroopa välisteenistus Liikmesriigid Komisjon

19. Laste õiguste edendamine ja kaitsmine	(a) Viia ellu lapse õigusi käsitlev sihipärane kampaania, mis keskendub eelkõige laste vastu suunatud vägivallale.	2013	Euroopa välisteenistus Komisjon
	(b) Suurendada jõupingutusi, et rakendada lapsi ja relvakonflikte käsitlevate ELi suuniste muudetud rakendusstrateegiat, ning eelkõige toetada jätkuvalt tööd, mida teeb ÜRO peasekretäri eriesindaja laste ja relvakonfliktide küsimuses ning UNICEF.	2014. aasta lõpp	Euroopa välisteenistus Komisjon
	(c) Tagada ELi panus lapstööjõuvastasel maailmakongressil.	2013	Euroopa välisteenistus Komisjon
	(d) Toetada sobimatute tööde ajakohase loetelu koostamist (konventsioon nr 182, artikkel 4).	Pidev	Komisjon Liikmesriigid
20. Naiste õiguste kaitsmine ja soopõhise vägivalla vastu kaitsmine	(a) Teha sihipärane kampaania, mis käsitleb naiste osalemist poliitikas ja majanduses, eritähelpanuga üleminekuriikidele.	2013. aasta lõpp	Euroopa välisteenistus
	(b) Toetada asjakohaseid algatusi, mis on suunatud kahjulike traditsioonide vastu (nt naiste suguelundite moonutamine).	2014. aasta lõpp	Euroopa välisteenistus Liikmesriigid
	(c) Edendada laste varajaste ja sundabielude tõkestamist.	2014. aasta lõpp	Euroopa välisteenistus Liikmesriigid

	(d) Viia ellu üheksa konkreetset eesmärki, mis on esitatud ELi tegevuskavas soolise võrdõiguslikkuse ja naiste mõjuvõimu suurendamise kohta arengukoostöös (2010–2015).	Pidev	Liikmesriigid Komisjon Euroopa välisteenistus
	(e) Toetada algatusi, sealhulgas kodanikuühiskonda, et võidelda soopõhise vägivalla ja naistetapu vastu.	Pidev	Euroopa välisteenistus Komisjon Liikmesriigid
21. Rahvusvahelise humanitaarõiguse järgimine	(a) Täita jätkuvalt lubadusi, mida EL andis 31. Punase Risti ja Punase Poolkuu rahvusvahelisel konverentsil.	2014. aasta lõpp	Liikmesriigid Euroopa välisteenistus Komisjon
	(b) Rahvusvahelise humanitaarõiguse järgimise edendamise ja humanitaarabile juurdepääsu kindlustamise nimel toetada jätkuvalt rahvusvahelise humanitaarõiguse levitamist kõigi sõdivate poolte, sealhulgas relvastatud valitsusväliste osaliste seas.	Pidev	Euroopa välisteenistus Komisjon
	(c) Kasutada järjekindlamalt poliitilist dialoogi ja demarše, et õhutada kolmandaid riike ratifitseerima rahvusvahelise humanitaarõiguse peamisi vahendeid ja täitma rahvusvahelise humanitaarõiguse kohaseid kohustusi.	Pidev	Euroopa välisteenistus Komisjon
	(d) Teha tööd selle nimel, et kolmandad riigid peaksid kinni Montreux' dokumendist, mis käsitleb sõja- ja julgeolekuvaldkonna eraettevõtteid.	Pidev	Euroopa välisteenistus Liikmesriigid

22. Inimõiguste kasutamine homo-, bi- ja transseksuaalide (LGBT) poolt	(a) Koostada avalikud ELi suunised, tuginedes LGBT (homo-, bi- ja transseksuaalide) küsimusi käsitlevatele ELi vahenditele.	2013. aasta keskpaik	Nõukogu
	(b) Koostada ELi strateegia selle kohta, kuidas teha LGBT inimõigustega seoses koostööd kolmandate riikidega, samuti ÜRO ja Euroopa Nõukoguga. Toetada LGBT inimõiguste valdkonnas kohustuste vastuvõtmist OSCEs, muu hulgas OSCE raames avaliku ürituse korraldamise teel.	2013	Liikmesriigid Euroopa välisteenistus
23. Usu- ja veendumusvabadus	(a) Koostada avalikud ELi suunised usu- ja veendumusvabaduse kohta, tuginedes olemasolevatele vahenditele ja dokumentidele, tuletades meelde peamisi põhimõtteid ja esitades selgelt määratletud prioriteedid ja vahendid usu- ja veendumusvabaduse edendamiseks maailmas.	2012. aasta lõpp	Nõukogu
	(b) Esitada ÜRO tasandil usu- ja veendumusvabadusega seoses ELi algatused, sealhulgas peaassamblee ja inimõiguste nõukogu resolutsioonid.	Pidev	Euroopa välisteenistus Liikmesriigid
	(c) Toetada algatusi OSCEs ja Euroopa Nõukogus ning aidata kaasa usu- ja veendumusvabaduse valdkonnas võetud kohustuste paremale elluviimisele.	Pidev	Euroopa välisteenistus Liikmesriigid

24. Sõnavabadus veebikeskkonnas ja väljaspool seda	(a) Töötada välja uued avalikud suunised sõnavabaduse kohta veebikeskkonnas ja väljaspool seda, hõlmates blogijate ja ajakirjanike kaitset.	2013. aasta lõpp	Nõukogu
	(b) Töötada välja meetmed ja vahendid suurendamiseks juurdepääsu internetile, selle avatust ja vastupidavust, et IKT vahendeid kasutavad inimesed ei satuks valimatu tsensuuri ega massijälgimise ohvriks; võimaldada sidusrühmadel kasutada IKT vahendeid inimõiguste edendamiseks, võttes arvesse eraelu puutumatust ja isikuandmete kaitset.	2013	Euroopa välisteenistus Komisjon Liikmesriigid
	(c) Tagada, et küberjulgeoleku, küberkuritegevuse vastase võitluse ja interneti haldamisega seotud poliitikate ja programmide, samuti teiste seonduvate ELi poliitikate väljatöötamisel peetaks silmas selget inimõigustealast perspektiivi ja võetaks arvesse mõjuhinnaangut.	Pidev	Euroopa välisteenistus Komisjon
	(d) Lisada inimõiguste rikkumised nende põhjuste loetellu, mille tõttu liikmesriigid võivad loetlemata kaupade suhtes kehtestada ekspordipiiranguid.	2014	Nõukogu Liikmesriigid Komisjon
25. ÜRO äritegevuse ja inimõiguste juhtpõhimõtete elluviimine	(a) Tagada ettevõtja sotsiaalset vastutust käsitleva komisjoni teatise rakendamine, eelkõige töötades välja inimõiguste suunised kolme majandussektori (IKT, nafta ja gaas, tööhõive ja tööbürood) ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate jaoks ning levitades neid suuniseid.	2013	Komisjon

	(b) Avaldada aruanne, milles käsitletakse ELi prioriteete ÜRO juhtpõhimõtete tõhusal elluviimisel.	2012. aasta lõpp	Komisjon
	(c) Koostada ELi liikmesriikide jaoks ÜRO juhtpõhimõtete rakendamise riiklikud kavad.	2013	Liikmesriigid
26. Õigusemõistmine	(a) Korraldada õiguslane kampaania, keskendudes õiglase kohtumõistmise õigusele.	2014	Euroopa välisteenistus
	(b) Tagada jätkuvalt inimõigustega seotud, eelkõige inimõiguste kaitsjate vastu algatatud oluliste kohtuprotsesside jälgimine.	Pidev	ELi missioonide juhid ELi delegatsioonid
27. Rikkumistele reageerimine: vastutuse tagamine	(a) Rakendada 21. märtsil 2011 vastu võetud, ajakohastatud otsust Rahvusvahelise Kriminaalkohtu kohta (2011/168/ÜJKP) ja seonduvat tegevuskava, kaasa arvatud Rooma statuudi ratifitseerimise ja rakendamise toetamise teel.	Pidev	Liikmesriigid Euroopa välisteenistus Komisjon
	(b) Pidades silmas riikide esmast kohustust uurida raskeid rahvusvahelisi kuritegusid, toetada riikide kohtusüsteemide suutlikkuse suurendamist selliste kuritegude uurimises ja nende eest süüdistuste esitamises.	Pidev	Euroopa välisteenistus Liikmesriigid

	(c) Töötada välja üleminekuperioodi õigusemõistmise poliitika, et aidata ühiskondadel käsitleda minevikus aset leidnud rikkumisi ja võidelda karistamatuse vastu (tõe- ja lepituskomisjonid, kahju heastamine, kriminaalõigus, seotus Rahvusvahelise Kriminaalkohtuga), tunnistades, et selline poliitika peab võimaldama konkreetsetest oludest lähtuvate lähenemisviiside võtmist.	2014	Euroopa välisteenistus Komisjon Liikmesriigid
28. Vähe mustesse kuuluvate isikute õiguste austamise edendamine	Vaadata läbi parim tava ja tagada olemasolevate ELi vahendite kasutamine, et toetada vähemustesse kuuluvate isikute õiguste kaitsmiseks ja edendamiseks tehtavaid jõupingutusi, eelkõige dialoogides kolmandate riikidega.	2014	Euroopa välisteenistus Komisjon Liikmesriigid
29. Tugevdatud poliitika põlisrahvastega seotud küsimustes	Vaadata läbi ELi poliitika, mis on seotud ÜRO deklaratsiooniga põlisrahvaste õiguste kohta, ja arendada seda edasi, pidades silmas 2014. aastal toimuvat põlisrahvaste maailmakongressi.	2013–2014	Euroopa välisteenistus Komisjon Liikmesriigid
30. Inimõiguste teostamine puuetega inimeste poolt	(a) Edendada puuetega inimeste õigusi, kaasa arvatud arenguprogrammides, Euroopa puuetega inimeste strateegia 2010–2020 raames ning ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni rakendamise ga.	Pidev	Komisjon Euroopa välisteenistus
	(b) Ajakohastada puuetega inimesi ja arengut käsitlevat juhust, et see oleks kooskõlas ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooniga.	2012	Komisjon

VI. Kahepoolsete partneritega töötamine			
31. Oludele kohandatud lähenemisviiside kasutamisega saavutatav mõju kohapeal	(a) Jätkata kolmandate riikide jaoks inimõigusi käsitlevate riigipõhiste strateegiate väljatöötamist ja viia lõpule käimasolev esimene voor. Hinnata saadud õppetunde, sealhulgas geograafilise ulatusega seoses, ning määratleda parim tava, millest lähtuda teises voorus.	2012–2013	Euroopa välisteenistus Komisjon Liikmesriigid
	(b) Tagada, et inimõigusi käsitlevaid riigipõhiseid strateegiaid võetaks arvesse inimõigustealases ja poliitilises dialoogis kõigil tasanditel, poliitika kujundamise käigus ning programmitöös ja kolmandatele riikidele finantsabi andmisel, sealhulgas strateegiadokumentide koostamisel.	Pidev	Euroopa välisteenistus Komisjon Liikmesriigid
	(c) Tagada, et Euroopa välisteenistus, komisjon ja liikmesriigid võtaksid inimõigusi käsitlevad riigipõhised strateegiad tõhusalt üldisesse kasutusse.	Pidev	Euroopa välisteenistus Komisjon Liikmesriigid
	(d) Tagada, et inimõigusi käsitlevatele riigipõhiste strateegiatele järgneks terviklik jätkutegevus iga-aastaste eduaruannete koostamise ja strateegiate läbivaatamisena.	Iga-aastane	ELi delegatsioonid, ELi missioonide juhid
	(e) Süstematiseerida Euroopa naabruspoliitika eduaruannetega (mis käsitlevad muu hulgas inimõigusi ja demokraatiat) seotud järeelmeetmeid, selleks et tagada, et „rohkem rohkema eest” põhimõtet kohaldatakse järjepidevalt terves Euroopa naabruspoliitikaga hõlmatud piirkonnas.	Pidev	Euroopa välisteenistus Komisjon

32. Tulemuste saavutamine dialoogi kaudu	(a) Kehtestada ELi inimõigustealaste dialoogide ja konsultatsioonide tarvis prioriteedid, eesmärgid ja edu indikaatorid, et hõlbustada nende läbivaatamist.	2014	Euroopa välisteenistus Komisjon
	(b) Analüüsida, mis oleks parim tava Cotonou lepingu artiklite 8 ja 96 kohaldamiseks, samuti see, kuidas tagada järelemeetmete võtmist.	2013	Euroopa välisteenistus Komisjon
	(c) Rakendada kolmandate riikidega tehtavas koostöös täielikult lepingute järelevalve organite ja erimenetluste ning üldiste korrapäraste läbivaatamiste raames antud soovitusi.	Pidev	Euroopa välisteenistus Komisjon Liikmesriigid
33. ELi välispoliitikavahendite tõhus kasutamine ja nendevaheline seos	(a) Arendada edasi töömeetodeid, et tagada parim seos dialoogi, sihipärase toetuse, stiimulite ja piiravate meetmete vahel.	2013	Euroopa välisteenistus Liikmesriigid Komisjon
	(b) Töötada välja inimõiguste klausli kohaldamise kriteeriumid.	2014	Euroopa välisteenistus Liikmesriigid Komisjon
VII. Mitmepoolsete institutsioonide kaudu tehtav töö			
34. Tõhusate mitmepoolsete suhete arendamine	Koostada ja kiita heaks lähenemisviis, mille kohaselt määratakse igal aastal kindlaks ÜRO – ja vajadusel ILO – raames toimuva tegevuse prioriteedid, millest lähtutakse kõigil New Yorgis ja Genfis toimuvatel inimõigustealastel kohtumistel; need prioriteedid oleksid kooskõlas ÜRO ga seotud tegevuse keskpika perioodi prioriteetidega.	Iga-aastane	Euroopa välisteenistus Liikmesriigid

35. Tõhus töökoormuse jaotus ÜRO kontekstis	Tugevdada praegust töökoormuse jagamise süsteemi, et kasutada parimal võimalikul viisil ära liikmesriikide suutlikkust ja asjatundlikkust, eesmärgiga suurendada kõigi ELi partnerite omavastutust ja ülesandeid ELi inimõigusi käsitleva poliitika kujundamisel ja elluviimisel.	2013	Liikmesriigid Euroopa välisteenistus
36. Tugevdatud piirkondlikud inimõigustealased mehhanismid	Jätkata koostööd Euroopa Nõukogu ja OSCEga, tihendada dialoogi teiste piirkondlike organisatsioonidega, toetada uusi piirkondlikke organisatsioone ja mehhanisme ning teha nendega koostööd, et edendada üleilmseid inimõigustealaseid norme.	Pidev	Euroopa välisteenistus Liikmesriigid